

prima instanță: Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău
Judecător: V. Jomiru-Niculiță
instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău
Judecători: L. Bulgac, Gr. Dașchevici, D. Manole

dosarul nr. 2rac-66/18

Î N C H E I E R E

14 februarie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Nina Vascan
Tamara Chișca-Doneva

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Întreprinderea cu Capital Străin „Petrom-Moldova” Societate pe Acțiuni (succesor în drepturi Societatea cu Răspundere Limitată „Petrom-Moldova”) împotriva Inspectoratului Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova cu privire la încasarea datoriei, a dobânzii de întârziere, a penalităților și a cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017, prin care a fost admis apelul declarat de către Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, a fost casată parțial hotărârea Judecătoria Rîșcani, mun. Chișinău din 1 decembrie 2016 și în partea casată emisă o nouă hotărâre de respingere a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 1 septembrie 2016 ÎCS „Petrom-Moldova” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Național de Patrulare al IGP a MAI al RM cu privire la încasarea datoriei contractuale, a dobânzii de întârziere, a penalităților și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 5 ianuarie 2015, în calitate de furnizor a încheiat cu Inspectoratul Național de Patrulare al IGP a MAI al RM, în calitate de cumpărător, contractul de achiziționare a produselor petroliere nr. 2/015, potrivit căruia reclamantul a vândut produse petroliere în sumă de 85 832,85 lei, fapt confirmat prin factura fiscală din 26 noiembrie 2015, sumă ce nu a fost achitată de pârât în termenul stabilit de părți, astfel încât s-a format o datorie în mărimea indicată, ce urmează a fi încasată din contul pârâtului.

A menționat că în vederea soluționării pe cale amiabilă a litigiului, la 24 martie 2016 a remis în adresa pârâtului o reclamație, prin care a solicitat respectarea obligațiilor de plată pentru serviciile prestate în termen de 5 zile calendaristice, reclamația fiind recepționată de pârât la 7 aprilie 2016, însă aceasta a rămas fără un răspuns.

A solicitat încasarea din contul pârâtului a sumei de 85 832,85 lei cu titlu de datorie, a dobânzii de întârziere în sumă de 13 735,61 lei, a penalității în sumă de 15 449,91 lei, a taxei de stat și a cheltuielilor de asistență juridică.

Prin hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 1 decembrie 2016 acțiunea a fost admisă parțial. S-a încasat din contul Inspectoratului Național de Patrulare al IGP a MAI al RM în beneficiul ÎCS „Petrom-Moldova” SA suma de 85 832,85 lei cu titlu de datorie, dobânda de întârziere în sumă de 9 597,99 lei, penalitatea în sumă de 15 449,91 lei, taxa de de stat în mărime de 3 326,42 lei și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 3 000 lei, iar în total suma de 117 207,17 lei, în rest pretențiile fiind respinse.

Prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017 a fost admisă cererea administratorului SRL „Petrom-Moldova” cu privire la înlocuirea părții în proces și a fost înlocuită ÎCS „Petrom-Moldova” SA cu succesorul în drepturi SRL „Petrom-Moldova”.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017 a fost admis apelul declarat de către Inspectoratul Național de Patrulare al IGP a MAI al RM, casată parțial hotărârea Judecătorei Rîșcani, mun. Chișinău din 1 decembrie 2016 în partea încasării dobânzii de întârziere și a penalităților, și a fost emisă în partea casată o nouă hotărâre prin care: a fost respinsă ca neîntemeiată cerința cu privire la încasarea dobânzii de întârziere în mărime de 13 735,61 lei și a penalităților în mărime de 15 449,91 lei. În rest, hotărârea a fost menținută.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că SRL „Petrom-Moldova” și-a executat obligațiile contractuale asumate față de Inspectoratul Național de Patrulare al IGP a MAI al RM și a livrat în termen produsele petroliere contractate, iar la materialele cauzei lipsesc probe ce ar dovedi cert că pârâtul a achitat valoarea bunurilor procurate, astfel încât acesta a acumulat o datorie față de reclamant în mărime de 85 832,85 lei, ce reiese din factura fiscală și actul de verificare.

Cu privire la soluția instanței de fond privind încasarea din contul pârâtului a dobânzii de întârziere aferentă sumei datorate, instanța de apel a relevat că potrivit pct. 10.4 al contractului, părțile au stabilit că în cazul întârzierii plății, pârâtul va achita o penalitate în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere din suma datorată, dar nu mai mult de 5% din suma totală a contractului.

Astfel, prin prisma art. 619 și art. 624 Cod civil, instanța de apel a conchis că penalitatea reprezintă o modalitate de compensare a prejudiciilor cauzate creditorului prin întârzierea executării obligației de plată de către debitor, iar dobânda de întârziere stabilită de art. 619 Cod civil reprezintă o compensare de către debitor a consecințelor imposibilității utilizării de către creditor a sumelor datorate acestuia, astfel încât este cert că dobânda de întârziere se atribuie la categoria consecințelor nefaste acoperite prin penalitatea contractuală.

În consecință, dat fiind că în temeiul art. 626 alin. (2) Cod civil și pct. 10.4 al contractului încheiat de părți, penalitatea contractuală este una exclusivă, este cert că reclamantul nu poate pretinde încasarea vreunor alte sume cu titlu de prejudiciu, fapt indicat expres în norma invocată, din care considerente instanța de apel a constatat că reclamantul nu este îndreptățit de a pretinde încasarea dobânzii de întârziere, pretenția dată urmând a fi respinsă ca nefondată, deoarece din cele expuse mai sus reiese că prevederile art. 619 Cod civil sunt inaplicabile speței.

Concomitent, instanța de apel a reiterat că contractul nr. 2/015 din 5 ianuarie 2015 este un contract de achiziții publice, iar valoarea contractului este bazată pe un calcul estimat de autoritatea contractantă, astfel încât fiecare obligațiune financiară suplimentară este neplanificată și nepreconizată în buget, circumstanță ce prezintă importanță în contextul în care pârâtul, fiind o subdiviziune a Inspectoratului General al Poliției, nu dispune de buget propriu și nici de surse proprii de venit în contextul în care art. 10 alin. (1) - (3) al Legii cu privire la activitatea Poliției și statutul polițistului stipulează că Poliția este finanțată de la bugetul de stat și din alte surse neinterzise de lege.

Instanța de apel a concluzionat că este cert că neasigurarea de către trezorerie a finanțării ordinelor de plată, amânate pînă la 31 decembrie 2015, restituite prin borderou la 26 ianuarie 2016, nu poate fi imputată în vina pârâtului și astfel, în speță se întrunesc excepțiile legale ce scutesc pârâtul de la obligația de plată a penalităților aferente obligației neexecutate, deoarece este cert că lipsa mijloacelor financiare și gestionarea surselor de plată de către o altă autoritate face neimputabilă în vina pârâtului a faptului neexecutării obligației de plată. Or, pârâtul a fost în imposibilitate de a orienta mijloacele extrabugetare pe articolele respective pentru acoperirea cheltuielilor bugetare, în consecință s-a format datoria sus-indicată, însă fără concursul și vina acestuia, ceea ce exclude responsabilitatea Inspectoratului Național de Patrulare al IGP a MAI al RM pentru neexecutarea obligației.

La 19 decembrie 2017 Inspectoratul Național de Patrulare al IGP a MAI al RM a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei contestate cu emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului a indicat că cheltuielile la articolul consumul de produse petroliere, sunt de ordin neprevăzut și nu pot fi planificate inițial la repartizarea bugetului, depășind sumele alocate în acest sens, în dependență de circumstanțe, inclusiv situația socială în țară.

A invocat că în perioada lunilor iunie-decembrie 2015 au fost desfășurate mai multe acțiuni de protest din partea cetățenilor Republicii Moldova, fiind necesară implicarea poliției pentru asigurarea și menținerea ordinii publice.

A susținut că întru executarea prevederilor Legii bugetului de stat pentru anul 2016, potrivit planului de finanțare provizoriu, pentru întreținerea Inspectoratului Național de Patrulare, subdiviziune specializată a Inspectoratului General al Poliției, au fost alocate surse în sumă de 13,2 mln lei, cu excepția remunerării muncii angajaților conform statelor și a indemnizației de asistență socială.

A mai menționat că din motive necunoscute, organul trezorerial nu a efectuat finanțarea ordinelor de plată pînă la 31 decembrie 2015, restituindu-le prin borderou doar la 26 ianuarie 2016. În caz de informare în termen restrâns, despre imposibilitatea finanțării pe articolele respective, mijloacele extrabugetare puteau fi orientate pentru acoperirea cheltuielilor bugetare, în consecință s-au format datorii și s-au creat situații juridice în curs de realizare, care implică responsabilitate financiară.

De asemenea, a comunicat că neachitarea datoriei formate în cazul nefinanțării a servit drept temei de inițiere a procedurilor de recuperare amiabilă a prejudiciului material din partea operatorilor economici, cu înaintarea pretențiilor, după care cu inițierea acțiunilor civile în instanța de judecată, prin care solicită suplimentar achitarea penalităților, dobînzilor de întârziere, cheltuielilor de asistență juridică și de executare.

A afirmat că Ministerul Afacerilor Interne a fost în imposibilitatea identificării surselor financiare nominalizate, inclusiv prin revizuirea repartizării mijloacelor bugetare interinstituționale, deoarece la planificarea pentru anul 2016 s-a luat în considerație că bugetul este auster și s-a solicitat strictul necesar, pentru întreținerea acestora.

În conformitate cu art. 434 CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

La caz, se denotă că Curtea de Apel Chișinău a expediat în adresa părților copia deciziei din 29 iunie 2017 la data de 9 octombrie 2017, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire nr. 14394 (f. d. 89), însă date cu privire la recepționarea acesteia nu se atestă.

Astfel, recursul declarat la data de 19 decembrie 2017 împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 iunie 2017, se consideră a fi depus în termen.

Examinând temeiurile recursului declarat de către Inspectoratul Național de Patrulare al IGP a MAI al RM în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul este inadmisibil.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către Inspectoratul Național de Patrulare al IGP a MAI al RM nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Inspectoratul Național de Patrulare al IGP a MAI al RM.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursul declarat de către Inspectoratul Național de Patrulare al Inspectoratului General al Poliției a Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului, judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Nina Vascan

Tamara Chișca-Doneva